

Đầu tư logistics, tạo sức bật mới cho ĐBSCL

Thứ hai, 16/01/2017 22 giờ 16 GMT+0

Khánh Trung

ĐBSCL có 3 mặt giáp biển và là vùng trọng điểm sản xuất nông nghiệp của cả nước, nơi cung cấp nhiều mặt hàng nông sản xuất khẩu. Tuy nhiên, do kết cấu hạ tầng cho dịch vụ logistics còn hạn chế nên ảnh hưởng đến sức cạnh tranh của hàng hóa, nhất là các mặt hàng nông sản, thủy sản xuất khẩu. Thu hút doanh nghiệp lớn đầu tư hệ thống logistics tại vùng là vấn đề vừa được đưa ra bàn hội nghị để tạo ra sức bật mới cho sự phát triển của ĐBSCL.

Chưa phát huy tiềm năng

ĐBSCL có bờ biển dài trên 740km, diện tích vùng biển trên 360.000 km², đường biên giới giáp với Campuchia dài 340km. Theo quy hoạch, ĐBSCL là vùng kinh tế động lực của cả nước trong phát triển kinh tế nông nghiệp, là đầu mối và cửa ngõ giao thông về đường bộ, đường thủy quan trọng phía Tây và Tây Nam của đất nước. Tuyên biên giới đất liền có nhiều cửa khẩu quốc tế và quốc gia tạo lợi thế trong giao thương, phát triển giao thông thủy bộ và là cửa ngõ tiếp cận thị trường các nước ASEAN. ĐBSCL còn có một hệ thống đường thủy nội địa dày đặc với hơn 14.820 km, trong đó có 2 tuyến dọc sông Tiền, sông Hậu kết nối Campuchia và 5 tuyến liên vùng kết nối với miền Đông Nam bộ. Toàn vùng hiện có 2.030km quốc lộ, hơn 7.718km đường cấp tỉnh, 72.852km đường cấp huyện. Có 4 cảng hàng không gồm 2 cảng hàng không quốc tế và 2 cảng nội địa. Hệ thống cảng biển cơ bản đã hình thành, phân bố phù hợp với đặc thù điều kiện tự nhiên và kinh tế-xã hội. Toàn vùng hiện có 7 cảng biển (cụm cảng biển 6), 34 bến cảng, 57 cảng thủy nội địa và gần 4.000 bến thủy... Những đặc điểm này tạo nên tiềm năng, lợi thế và cơ hội đầu tư phát triển lĩnh vực logistics để phục vụ nhu cầu xuất nhập khẩu hàng hóa của vùng.

Phó Thủ tướng Vương Đình Huệ khảo sát Kho lạnh của Trung tâm Mekong Logistics (tỉnh Hậu Giang). Ảnh: MINH HUYỀN

Song, theo nhận định của các chuyên gia, cơ quan quản lý chuyên môn, hệ thống kết cấu hạ tầng giao thông và hệ thống logistics trong vùng ĐBSCL vẫn kém phát triển. Quy mô của các trung tâm logistics nhỏ (dưới 10ha) và chủ yếu phục vụ một số doanh nghiệp trong khu công nghiệp hoặc một tỉnh, thành phố. Hệ thống này chưa phát triển đến quy mô phục vụ cho một ngành hoặc một vùng kinh tế. Dịch vụ cung cấp của các trung tâm logistics còn hạn chế, tính liên kết, kết nối trong hoạt động logistics yếu, nhiều thủ tục liên quan đến hoạt động logistics chưa hợp lý. Năng lực quản trị, phương thức kinh doanh và phối hợp, kết nối giữa các đơn vị, doanh nghiệp logistics còn hạn chế. ĐBSCL vẫn chưa có đường sắt, thiếu hệ thống đường cao tốc và các phương thức vận tải hàng hóa bằng đường hàng không, chưa định được tuyến vận tải hàng hóa container bằng đường hàng hải. Vùng cũng chưa hình thành trung tâm logistics cấp vùng theo Quyết định 1012/QĐ-TTg ngày 3-7-2015 của Thủ tướng Chính phủ về Quy hoạch phát triển hệ thống trung tâm logistics trên địa bàn cả nước đến năm 2020, định hướng đến năm 2030.

Các sản phẩm nông nghiệp chủ lực của vùng đang được định hướng phát triển thành những vùng chuyên canh, sản xuất hàng hóa quy mô lớn, đáp ứng yêu cầu xuất khẩu. Dự báo, nhu cầu hàng hóa qua các cảng của ĐBSCL đến năm 2020 có thể đạt mức 25-28 triệu tấn/năm (trong đó hàng tổng hợp, container từ 11,5-14 triệu tấn/năm). Đến năm 2030 khoảng 66,5 đến 71,5 triệu tấn/năm (hàng tổng hợp, container từ 21,7-26,2 triệu tấn/năm). Do đó, đầu tư hệ thống logistics là nhu cầu bức thiết hiện nay của vùng.

Chỉ cần giảm được 1% chi phí logistics thì mỗi năm, vùng ĐBSCL sẽ tiết kiệm được hơn 2.000 tỉ đồng.

Liên kết phát triển logistics

Thống kê của ngành chức năng, những năm qua, chi phí hoạt động logistics của Việt Nam chiếm đến 20-25% GDP cả nước. Trong khi các nước phát triển, chi phí logistics chỉ chiếm 7-10% GDP. Do vậy, phải tăng cường đầu tư, giảm chi phí logistics để giúp tăng sức cạnh tranh cho các loại nông sản xuất khẩu của vùng ĐBSCL cũng như nền kinh tế Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Thời gian qua, do các cơ sở hạ tầng logistics hạn chế, nên hơn 80% hàng hóa xuất khẩu của ĐBSCL phải trung chuyển lên các cảng ở TP Hồ Chí Minh và Bà Rịa-Vũng Tàu, vừa mất thời gian vừa tốn thêm nhiều chi phí của doanh nghiệp.

Theo ông Ousmane Dione, Giám đốc Quốc gia Ngân hàng Thế giới (WB) tại Việt Nam, Việt Nam nói chung và ĐBSCL nói riêng cần có các chính sách mạnh mẽ để khuyến khích tư nhân tham gia đầu tư hạ tầng nói chung và logistics nói riêng. WB sẵn sàng hỗ trợ Việt Nam trong lĩnh vực này. Thứ trưởng Bộ Giao thông Vận tải (GTVT) Nguyễn Nhật cho biết: "Bộ đang quyết liệt thúc đẩy hoàn thiện kết cấu hạ tầng giao thông ở ĐBSCL để 90% lượng gạo xuất khẩu của toàn quốc nằm ở khu vực này có giá thành vận chuyển, giá thành logistics thấp nhất; 60 đến 70% hoa quả và nông, thủy, sản khu vực ĐBSCL ra thị trường thế giới cũng có giá thành cạnh tranh thấp nhất. Bộ cũng đề nghị các tỉnh, thành trong vùng, các doanh nghiệp cần tập trung, tận dụng mọi nguồn lực để đầu tư phát triển hạ tầng giao thông nói chung và ngành dịch vụ logistics tại vùng". Theo Thứ trưởng Nguyễn Nhật, gần 6 tháng qua, khi luồng Quan Chánh Bồ đưa vào khai thác, tàu biển 10.000 tấn đầy tải và tàu 20.000 tấn giảm tải có thể vào các cảng trên Sông Hậu nên đã giảm đáng kể lượng hàng hóa của vùng trung chuyển lên các cảng ở miền Đông Nam bộ để xuất khẩu. Dự kiến tới đây, lượng hàng trung chuyển còn tiếp tục giảm.

Nhiều ý kiến cho rằng, tiềm năng, lợi thế và quy hoạch phát triển logistics tại ĐBSCL đã có, vấn đề còn lại là triển khai thực hiện sao cho hiệu quả. Điều này cần sự phối hợp đa ngành và giữa các địa phương để tạo chuỗi liên kết logistics chung. Đặc biệt, cần có liên kết giữa các tỉnh, thành trong vùng để mời gọi các nhà đầu tư chiến lược, tầm cỡ. Ông Lê Duy Hiệp, Chủ tịch Hiệp hội doanh nghiệp dịch vụ logistics Việt Nam cũng cho rằng, các địa phương ĐBSCL cần tăng cường liên kết với nhau để kêu gọi đầu tư vào lĩnh vực logistics nhằm phát huy các tiềm năng, thế mạnh của vùng. Đầu tư phát triển tốt cho logistics cũng góp phần giúp vùng khắc phục được tình trạng thất thoát sau thu hoạch lên đến 20% của nhiều loại nông sản. Các cơ quan chức năng cần quan tâm làm sao kết nối cho được các doanh nghiệp logistics để tạo được động lực phát triển chung cho vùng, tránh tình trạng cạnh tranh không lành mạnh.

Hội nghị thu hút đầu tư, kinh doanh logistics vùng ĐBSCL vừa diễn ra tại TP Cần Thơ, Phó Thủ tướng Vương Đình Huệ yêu cầu các địa phương quán triệt chỉ đạo của Chính phủ về xây dựng bộ máy hành chính phục vụ, liêm chính, hành động, tạo thuận lợi cho doanh nghiệp sản xuất kinh doanh. Các bộ, ngành có liên quan cần rà soát, bổ sung hoàn thiện các cơ chế chính sách để tạo thuận lợi trong huy động các nguồn lực đầu tư phát triển logistics. Ban Chỉ đạo Tây Nam Bộ phối hợp các bộ, ngành, địa phương xây dựng kế hoạch chung cho ĐBSCL về phát triển hạ tầng và dịch vụ logistics trên cơ sở liên kết hài hòa giữa các địa phương. Lập danh mục các dự án cần thiết để kêu gọi các nhà đầu tư lớn, có tiềm lực. Bộ Công Thương nhanh chóng hoàn thiện và trình Chính phủ kế hoạch hành động "Nâng cao năng lực cạnh tranh và phát triển dịch vụ logistics Việt Nam".